

30 Ιουνίου 2016

Άρθρο του καθηγητή κ. Κ. Παπαγεωργίου για τους συνεταιρισμούς από το Ηλεκτρονικό Περιοδικό «Κοινωνική Οικονομία» του ΙΣΕΜ (Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών)

Ο συνεταιριστικός θεσμός, με το οικονομικό και το κοινωνικό περιεχόμενό του, με τις αξίες και τις αρχές του, που εναρμονίζει το κοινωνικό συμφέρον με την αυτόνομη δράση του ατόμου, έχει ιδιαιτερότητες που διαφέρουν από τους κανόνες που ισχύουν σε άλλους θεσμούς οικονομικής δράσης. Γι' αυτό από την περίοδο της εμφάνισής του στον ελλαδικό χώρο υπό τη σύγχρονη μορφή του, είχε πάντοτε τη στήριξη κάποιας περιοδικής έκδοσης. Το ξεκίνημα έγινε από τον αποκαλούμενο «Ραϊφαίζεν του ελληνικού Συνεργατισμού», τον βαθύτατο μελετητή και υποστηρικτή του συνεργατισμού Σωκράτη Ιασεμίδη. Από το 1918, ο Ιασεμίδης ξεκίνησε την έκδοση του περιοδικού «Βοηθός των Συνεταιρισμών», μέσω του οποίου έδινε οδηγίες ίδρυσης και λειτουργίας τους. Ήταν εξάλλου ο αρμοδιότερος όλων για την καθοδήγηση αυτή, αφού είχε συντελέσει ουσιαστικά στην σύνταξη του νόμου 602/1914 «περί συνεταιρισμών», που ψηφίστηκε επί Κυβερνήσεως Ελ. Βενιζέλου, με Υπουργό των Ανδρέα Μιχαλακόπουλο. Το περιοδικό αυτό συνέχισε να εκδίδεται μέχρι το 1922, υπό τη διεύθυνση του Σ. Ιασεμίδη.

Από το 1925, τη σκυτάλη αναλαμβάνει ομάδα των συνεταιριστών, αποτελούμενη από τον Ν. Αθ. Μιχόπουλο, τον Θ. Τζωρτζάκη, τον Β. Σιμωνίδη και τον Δ.Θ. Πάνο, με το περιοδικό «Ο Συνεταιριστής», ως 15θήμερο περιοδικό διευθυνόμενο από τον Θ. Τζωρτζάκη, με διαχειριστή τον Ν. Αθ. Μιχόπουλο. Το περιοδικό αυτό, διατηρήθηκε επί 42 χρόνια (μέχρι το 1967), με διακοπή μόνο κατά την περίοδο της Κατοχής και αποτελεί μέχρι σήμερα πολύτιμη πηγή για θέματα συνεταιριστικής θεωρίας και πρακτικής.

Κατά την περίοδο 1929-1934 εκδόθηκε και το περιοδικό «Ο Συνεργατισμός», ως όργανο του Συνδέσμου Συνεταιριστών Βορείου Ελλάδος. Ως όργανο της ΠΑΣΕΓΕΣ εκδόθηκε, από το 1946, το περιοδικό «Η Φωνή των Συνεταιρισμών», διευθυνόμενο από τον Αριστ. Ν. Κλήμη ως το 1950, ενώ ο τίτλος του περιοδικού έγινε «Αγροτικός Κόσμος και Συνεργατισμός από το ...

Ανεξάρτητο όργανο, ως συνέχεια του περιοδικού «Ο Συνεταιριστής», εκδόθηκε από το 1971 το περιοδικό «Θέματα Συνεταιρισμών, Γεωργικών Βιομηχανιών, Αγροτικών Οργανισμών – Τραπεζών» με Ιδιοκτήτη – Εκδότη – Διευθυντή τον Απ. Οικονομόπουλο. Τη διεύθυνση αυτού του περιοδικού από το 1972 ανέλαβε ο Αρ. Ν. Κλήμης, μέχρι το τέλος του 1984, όταν διακόπηκε η έκδοσή του.

Την σκυτάλη ανέλαβε από το 1986 το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» της Επιστημονικής Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού. Τη διεύθυνση σύνταξης του περιοδικού ανέλαβε ο Αρ. Ν. Κλήμης κατά τα πρώτα δύο έτη. Στη συνέχεια ορίστηκε συντακτική επιτροπή από τους Βαρβάρα Δημητριάδη, Κ. Παπαγεωργίου και Γ. Σελλιανάκη το 1988 και Β. Δημητριάδου, Π. Καλδής και Κ. Παπαγεωργίου από το 1989 ως το 1993 και Γ. Δασκάλου, Β. Δημητριάδου, Ο. Καμινάρη, Χ. Κανελλακόπουλος και Κ. Παπαγεωργίου από το 1994 ως το 1999. Από το 2000 ως το 2003 η συντακτική επιτροπή αποτελέσθηκε από τους Γ. Β. Σελλιανάκη, Απ. Τρ. Ράντσιο και Αθ. Α Μπίκο.

Επί 10 χρόνια δεν υπήρξε ανεξάρτητο βήμα για τα θέματα των συνεταιρισμών. Η απογοήτευση που επέφερε η κατολίσθηση ιδίως των αγροτικών συνεταιρισμών, ως συνέπεια της κακομεταχείρισής τους αλλά και της εκ των έσω μεταχείρισης εκ μέρους ανεπαρκών ή ακατάλληλων διοικήσεων υπήρξε μεγάλη. Οι πιστοί στις αξίες και στις αρχές του συνεργατισμού αποτραβήχθηκαν από το προσκήνιο, αφού δεν είχαν καταφέρει να πείσουν ούτε τους αρμόδιους της Πολιτείας ούτε τους αρμόδιους των συνεταιρισμών για την οικονομική και την κοινωνική αξία του συνεταιριστικού θεσμού και για την ειδική μεταχείριση που δικαιωματικά του αξίζει.

Στα πολλά ερείπια που άφησε η κακομεταχείριση των συνεταιρισμών, ήρθε να προστεθεί ένας ακόμη κακός νόμος, ο νόμος 4015/2011, που αποτελεί παγκόσμιο παράδειγμα προχειρότητας και αδαημοσύνης, ψηφισμένο από τη Βουλή και μάλιστα με συναίνεση κυβέρνησης και αξιωματικής αντιπολίτευσης στα περισσότερα άρθρα του!

Οποιοσδήποτε διαμαρτυρίες και υποδείξεις κατά την περίοδο της διαβούλευσης, από την Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής, από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, από την Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών της Βουλής και από ανεξάρτητους επιστήμονες δεν εισακούστηκαν. Ο ακρωτηριασμός και η παραμόρφωση της συνεταιριστικής κίνησης με αναγκαστικού χαρακτήρα διατάξεις σε έναν κατ' εξοχήν φιλελεύθερο θεσμό υιοθετήθηκαν βιαστικά και επί τρία σχεδόν χρόνια δεν διορθώθηκαν, παρά τις γνωματεύσεις δύο εξειδικευμένων Ομάδων Εργασίας που συγκρότησε το ίδιο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Μέσα σε αυτό το έντονα αρνητικό κλίμα, αποφασίσθηκε από το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ) να επαναλάβει την προσπάθεια να διατηρηθεί αναμμένη η φλόγα του συνεργατισμού, με την έναρξη δημοσίευσης χρήσιμων κειμένων με τη μορφή ηλεκτρονικού περιοδικού.

Το γεγονός ότι κλονίσθηκε η ίδια η υπόσταση του ΙΣΕΜ με την έξωσή του από τον χώρο που του είχε παραχωρήσει η Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαραγωγών Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.), δεν αποτέλεσε εμπόδιο στην ύπαρξή του. Στέρησε στο ΙΣΕΜ τη δυνατότητα να συνέρχονται τα μέλη του αλλά δυνάμωσε τη θέλησή τους να επικοινωνούν με όσους εκτιμούν τις θέσεις που εκφράζουν. Το ηλεκτρονικό περιοδικό με τίτλο «Κοινωνική Οικονομία» είναι το μέσον διάδοσης των απόψεων των μελών του ΙΣΕΜ και της επιστημονικής κοινότητας γενικότερα.

Για το πρώτο τεύχος έχουν περιληφθεί στην ύλη κείμενα αρχείου, που διακρίνονται για τη χρησιμότητα και το σημαντικό ενδιαφέρον τους. Ανάλογα ενδιαφέροντα κείμενα θα περιλαμβάνονται κατά καιρούς στην ύλη του περιοδικού, καθώς και επίκαιρα σχόλια.